

Oplæg: Skabende nærvær på Specular

Hvordan ville verden se ud, hvis vi lærte - individuelt og kollektivt - at få adgang til vores dybeste kapacitet til at sanse og skabe fremtiden?

Hvorledes finder grundlæggende forandringer sted?

Hvordan lokaliserer vi forandringskildens egentlige udspring?

Disse er indgangsspørgsmålene i bogen "Skabende Nærvær" af de 4 forfattere Senge, Scharmer, Jaworsky og Flowers. 3 mænd og 1 kvinde, der med meget forskellige udgangspunkter er mødtes hen over et par år i dialoger om verdens tilstand og fremtid. Disse dialoger, samt nogle kvalitative interviews med ledere, forskere og kunstnere fra hele verden, danner baggrund for besvarelsen af bogens indgangsspørgsmål.

Bogens konklusion er, at vi skal lære at aflægge vores firkantede materielle billeder af mennesket og menneskelivet - billeder der kan beskrives med ord som: kontrol, styring, forudsigelighed og "hurtigere er bedre", og i stedet ved at være nærværende i nuet sanse og mærke den levende fremtid, de nye muligheder - og så selvfølgelig virkeliggøre dem.

Bogen fortæller ind imellem indledning og konklusion, at alle børn fødes som genier (undersøgelser via intelligestests udviklet til at omfatte spædbørn). I alderen mellem 4 og 20 år falder geni-raten til 10%, og efter 20 års alderen er vi nede på 2%. Men, siger forfatterne, intelligensen forsvinder ikke fra de 98% af menneskeheden, den overlejes af dommens stemme - den stemme, der fortæller os, at vi ikke duer, at vi ikke skal tro, vi er noget, at vi har fortjent et godt liv - eller alt det øvrige, vi ved, dommeren ynder at fortælle os.

Alle de tre indgangsspørgsmål er dybt relevante både i forhold til det enkelte menneskes liv og i forhold til klodens fremtid. Og så er alle tre spørgsmål noget, vi arbejder dybt og inderligt med her på Specular.

Allerede da Anny købte bogen og havde den med på arbejde – før vi hørte Steen Hildebrandts omtale af den – gjorde vi store øjne, da vi så forsidebilledet. For det er jo et blått hav, hvori der falder en dråbe. Fra denne dråbe breder ringene sig så i vandet. Det var omtrent samtidig med at vores Specular-bog udkom, og vores forsidebillede var valgt uden noget kendskab til denne bogs forside.

Der er en forskel i perspektiv mellem de to billeder. Billedet på "Skabende nærvær" er taget ovenfra, således at man kan se hele havet og horisonten. I billedet på forsiden af vores bog befinder man sig i havet, lige der, hvor dråben rammer overfladen, så ringene derfra kan brede sig ud over hele billedet. Og det er sådan set også i hovedtrækket forskellen på de to bøger – det her med perspektivet.

Og nu tilbage til de tre indgangsspørgsmål. Her følger en lille beskrivelse af,

hvordan "Skabende Nærvær" og vores arbejde her på Specular kan supplere hinanden i forhold til disse væsentlige spørgsmål.

Vi starter med at undersøge det tredje spørgsmål: Hvordan lokaliserer vi forandringskildens egentlige udspring?

I "Skabende Nærvær" er der en beskrivelse af forandringskilden, som jeg synes, er rigtig dejlig. Her beskrives forandringskilden på en smuk og enkel måde:

"Man plejer gerne at sige, at træer udvikler sig fra frø. Men hvordan skal et lillebitte frø kunne blive til et kæmpestort træ? Frø er ikke i besiddelse af tilstrækkelige ressourcer til at skabe et træ. Disse ressourcer er nødt til at komme fra et medium eller fra det miljø, træet vokser i. Men frøet bidrager imidlertid med noget, der er af afgørende betydning: Det sted, hvorfra hele træet begynder at tage sin form. Efterhånden som vand og næringsmidler trækkes ind, organiserer frøet den proces, der genererer vækst. På en måde kan man sige, at frøet er den adgangsvej, gennem hvilken det levende træs fremtidige muligheder kommer frem".

Og hvad er det så, vi plejer at sige om kernen her på Specular: Kernen er det sted, der gør, at du er levende, og den er et sted, du har fælles med alt andet levende. Den er det sted, hvorfra du kan vokse og gro. I kernen ligger alle vores ressourcer og potentialer gemt, både dem, der allerede er udviklet, og dem, der endnu kun ligger i kim.

Selve billedet af træet er et, der ofte kommer frem som symbol på kernen - vores indre ressourcekammer. I øvelser og meditationer opstår de forunderligste billeder, og bagefter tegner vi dem ind i vores bøger. Nogle gange handler billederne om vores fortid - der kan være et bestemt område eller en bestemt situation, der trænger til at blive kulegravet, for at vi kan komme videre til fremtiden. Billedet kan også sætte lys på noget fra vores nutid, der trænger til at få et eftersyn. Men ofte bryder billedet igennem som en kontakt med den fremtid, vi er på vej imod, det vi kan blive til, hvis vi udfolder alle vores potentialer, den fremtid, vi har mulighed for at realisere. Selve tegneprocessen, hvor vi efter fordybelse udtrykker det, vi er kommet i kontakt med, ved at tegne det ind i bogen og derefter dele det med vores makker, er i sig selv et eksempel på kontakt med kilden og realisering af de muligheder, vi får ved at komme i kontakt med kilden. Der skal selvfølgelig et stykke efterfølgende arbejde til for at det, vi sanser ved kontakt med kilden kommer videre end til den personlige bog - kommer ud og øver en virkning i livet uden for murene her - men selve kontakten med kilden og arbejdet dermed, er daglig kost på Specular.

I forhold til det andet spørgsmål: Hvorledes finder grundlæggende forandringer sted? skal jeg fortælle lidt om det, jeg synes er den mest berigende nyskabelse i bogen "Skabende Nærvær". For deltagerne ved sidste visionsdag kan jeg sige, at det var det, Steen Hildebrandt beskrev for os som U teorien. Det venstre ben i

U-et handler om processen med at slippe de gamle fastgroede mønstre og verdensbilleder. Og det højre ben handler om virkeliggørelsen af den fremtid, vi sanser som mulighed. Og så har vi det allermest spændende, nemlig bunden af U-et. Det sted handler om nærvær. Forfatterne siger herom, at de tidligere har forstået nærvær som fuld bevidsthed og opmærksomhed i øjeblikket. Gennem deres fælles arbejde med emnerne har de imidlertid udvidet deres forståelse af nærvær til også at omfatte en evne til dyb og fordomsfri lytten ind i nuet. "Denne måde at lytte på indebærer, at vi må slippe vores forudfattede meninger og vores historisk bestemte måde at forstå tingene på. Det er nødvendigt at slippe gamle identiteter og behov for kontrol og i stedet lade tingene komme til os", skriver de. Det er altså igen alt det, der sker på vejen ned ad U-ets venstre ben, der sætter os i stand til at være ved og sanse den nye fremtid, der er på vej til udfoldelse.

Jeg vil lige nævne et par eksempler fra Efteruddannelsen, hvor I kan se, hvordan U-teorien kan udmønte sig i praksis her på Specular.

På den allerførste dag på uddannelsens 1. år sanser alle kursister deres nuværende livssituation og tegner et billede deraf. Efterfølgende ser man på sit billede, lukker øjnene og ser, hvad forandring vil være i det billede. Et tydeligere eksempel på skabelse af fremtiden gennem nærvær kan jeg næsten ikke forestille mig.

På 2. år ser vi på udviklingen i vores grænselandskab. Vi ser på, hvordan det forholder sig med vores grænser i nutiden. Vi lader noget fra fortiden dukke op, der har med grænser at gøre. Og til sidst sanser vi, hvordan vi har brug for, at det kommer til at se ud med vores grænser i fremtiden. Så ud fra tilstanden her og nu får vi kontakt med noget fra fortiden, der er med til at forhindre vores udvikling i konstruktiv retning. Vi arbejder så med fortidens fastlåsning – både som energiblokering og som emotionel fastlåsthed i gamle tanke- og handlemønstre. Og vi fremkalder billedet af den fremtid, vi har mulighed for at realisere på baggrund af dette stykke arbejde med at give slip på det gamle.

På 3. år arbejder vi en hel masse med specialeprocessen. Specialet handler jo om at byde verden – især arbejdspladsen – på det, vi har at byde verden på hver især. Så de første 2 år handler om klargøring til dette projekt, og selve specialet er så realiseringen deraf. Det er en udfoldelse af den enkeltes kernekvaliteter, og målet er ikke bare at opnå denne udfoldelse af os selv. Nej målet er at udfolde talenterne, således at de bliver til gavn for det fælles, - i dette tilfælde for arbejdspladsen.

Ind imellem det at sanse fremtiden – at se hvad det er vi har mulighed for at udfolde / blive til – og så realiseringen deraf, ligger der et stykke benhårdt arbejde med at øve sig – både i øvelser og meditationer og i daglig praksis med at falde i det emotionelle hul og trække sig selv op af det igen. Uden dette stykke arbejde ville fremsynetheden bare ende i en luftig drøm.

Så der er en stor mængde viden her på Specular om det andet spørgsmål – det der handler om, hvordan grundlæggende forandringer finder sted. Overordnet

kunne vi sige, at vi i.f.t. U-ets venstre ben laver et stort stykke arbejde af fortrinsvis regressiv karakter: Der bliver givet udtryk – gammel sorg og vrede forløses, kroppen reagerer og får sig vredet fri af de gamle bånd. De gamle tankemønstre løsner sig, så vi bliver i stand til at se på verden med nye øjne.

Det væsentligste – det styrende for hele udviklingsprocessen - er det, der sker i bunden af U-et, hvor vi lader viden stige op til os fra bunden gennem øvelser og meditationer. Og på vejen op ad U-et laver vi et stort stykke progressivt arbejde, hvor vi involverer os mere og mere konstruktivt i verden omkring os.

Og så kommer vi endelig til det 1. spørgsmål: Hvordan ville verden se ud, hvis vi lærte – individuelt og kollektivt – at få adgang til vores dybeste kapacitet til at sanse og skabe fremtiden?

Her skal jeg vende tilbage til det jeg lige før sagde om specialet – at specialet er rettet mod det fælles bedste på arbejdspladsen. Her på Specular gør vi meget ud af at arbejde med forholdet mellem den enkelte og helheden. Vi snakker om mennesket som værende både bølge og partikel, både en integreret del af fællesskabet og en enhed i sig selv. Vi har en dobbelt opgave i at passe rigtig godt på vores egen lille partikel og på samme tid indgå som en væsentlig del af fællesskabet, - væsentlig på den måde, at vi yder lige netop det, vi kan og skal for det fælles bedste.

I "Skabende Nærvær" taler forfatterne ikke om bølge og partikel, men de har en fremstilling af forholdet mellem den enkelte og helheden, der er helt parallel til vores. De taler om den enkelte som en celle, der har specialiseret sig i f.eks. at være en celle i næsen eller maven, en celle der har nogle helt specifikke opgaver, der er anderledes end andre cellers. Men alle cellerne har aftryk af det fælles DNA der organiserer livet i den organisme, cellen er en del af. Den enkelte celle ved derfor med sikkerhed, hvad der er godt for den samlede organisme. Forfatterne udstrækker så denne tænkemåde til at omhandle sygdom og sundhed. Det er velkendt, at sygdom – som f.eks. kræft – i en organisme opstår ved, at et antal celler begynder at dele sig uden hensyn til den overordnede plan for organismen – de arbejder så at sige imod det fælles bedste. De har mistet kontakten med den fælles integrerende bevidsthed. På samme måde er det med en gruppe mennesker eller et samfund – eller for den sags skyld med jordens befolkning – siger forfatterne. Sygdom i firmaet eller på kloden opstår, når for mange begynder at arbejde imod det fælles bedste. De har et sted i bogen et dejligt eksempel med nogle bil-arbejdere på en fabrik, hvor de forskellige grupper, der laver forskellige dele af bilerne, i lang tid modarbejder hinanden og bliver sure på hinanden. Når der opstår problemer, forsøger hver gruppe at lave en hurtig løsning, der befrier dem selv for problemet. Derved kommer de så til at lave problemer for andre grupper i firmaet, der må slås med konsekvenserne af de ændringer, denne gruppe har foretaget. Først da de indser, hvordan de kommer til at spænde ben for hinanden, fordi de ikke arbejder ud fra en fælles overordnet plan, ændrer det hele sig til et konstruktivt arbejde. Alle fatter, at det ikke har handlet om ondskab eller at det er nogens skyld, men at det handler om den manglende forbindelse til det fælles bedste. På det tidspunkt begynder bølgen og partiklen at gå op i en højere enhed – oversat til Specular sprog.

Et lille velkendt eksempel på, hvordan verden så begynder at se ud, kan vi hente fra vores rollespil, hvis vi tager situationen før og efter sådan et spil. Når spillet starter, er der masser af emotionelle ladninger i luften, og alle spillerne kan mærke det på egen krop, når de bevæger sig ind og ud af rollerne. Først når der opstår en form for kernekontakt, - når spillets ejermand eller kvinde begynder at være mere i kontakt med sig selv – opløses de fastlåste mønstre. Og den stygge modpart, som man selv startede med at spille, viser sig ofte at blive helt menneskelig. Når det går den vej, det skal, ender det altid med en win-win situation, for nu at bruge et rigtig moderne udtryk derfor. Og det er vel egentlig et vældig godt billede på, hvordan verden vil komme til at se ud, når vi får adgang til at sanse og skabe fremtiden. Også når vi trækker det op på det store plan, ud af vores rollespil over hverdagslivets situationer og op på det plan, hvor det er de store koncerner der er i spil, - med den altafgørende indflydelse de har på verdens fremtid. For det er jo dette plan bogen "Skabende Nærvær"s budskab er rettet imod.

Vi ved så, at hverdags-rollespillene er noget, der rykker– eller rettere at der er et stykke nødvendigt dagligt arbejde med at befri sig selv fra emotionernes fangenskab og i stedet lære at transformere den emotionelle energi til anvendelse for det fælles bedste. Men sikke et løft ud i den store verden vi får ved at læse om de forhåbninger, de 4 forfattere af "Skabende Nærvær" har, når det gælder klodens fremtid. Det er i hvert fald noget, der er visioner i!

Så lige som det var tilfældet med bogen "Destruktive følelser" føler vi os dybt i familie med forfatterne til "Skabende Nærvær". Begge disse bøger kan berige os med de store visionære løft, og vi kan så til gengæld fortælle noget om, hvordan man som menneske og som gruppe kan arbejde med disse ting i hverdagspraksis.